

ТЕМА

Компетенция жана негизги компетенттүүлүк

МАКСАТ

**Компетенция жана
компетенттүүлүк
түшүнүктөрү боюнча
маалымат аласыздар.**

КУТУЛУУЧУ НАТЫЙЖА

- *Аталган түшүнүктөрдүн аныктамаларын, айырмачылыгын билесиздер.*
- *Компетенттүүлүктүн бөлүнүшү, деңгээлдери, аспектилери боюнча маалыматка ээ болосуздар.*

Кыргыз Республикасында жалпы мектептик билимдин мамлекеттик билим берүү стандартынын негизги багыты окуучуларды компетенттүүлүктөргө калыптандыруу. Демек, сиздер «компетенция» жана «компетенттүүлүк» түшүнүктөрү боюнча маалымдуу болушуңар шарт.

**БИЛИМ БЕРҮҮНҮН ТЕОРИЯСЫНДА
ЖАНА ПРАКТИКАСЫНДА
«КОМПЕТЕНЦИЯ» ЖАНА
«КОМПЕТЕНТТҮҮЛҮК»
ТҮШҮНҮКТӨРҮ ЖАЛПЫ ЖАНА
ӨЗГӨЧӨЛӨНГӨН МҮНӨЗДӨРГӨ ЭЭ.**

**КОМПЕТЕНЦИЯ (ЛАТЫН
СӨЗҮ - УКУКТУУ, ЭЭ БОЛУУ) –**

**КАЙСЫ БИР МЕКЕМЕ ЖЕ
АДАМ ЭЭ БОЛГОН
УКУКТАРДЫН ЖАЛПЫЛЫГЫ.**

КОМПЕТЕНЦИЯ - ТИЕШЕЛҮҮ
ЧӨЙРӨДӨ КЕСИПТИК ИШМЕРДИК-
ТИ АЛЫП БАРУУ ҮЧҮН КЕРЕК
БОЛГОН ЖЕКЕ САПАТТАРДЫН,
БИЛИМДЕРДИН, БИЛГИЧТИК-
ТЕРДИН ЖАНА КӨНДҮМДӨРДҮН
ДИНАМИКАЛУУ КОМБИНАЦИЯСЫ.

КОМПЕТЕНЦИЯ - ОКУУЧУНУ
(ОКУП ЖАТКАНДЫ) БИЛИМ
БЕРҮҮГӨ КАРАТА ДАЯРДООДО,
БЕЛГИЛҮҮ БИР ЧӨЙРӨДӨ АНЫН
НАТЫЙЖАЛУУ, ЖЕМИШТҮҮ ИШИ
ҮЧҮН ЗАРЫЛ БОЛГОН АЛДЫН –АЛА
КОЮЛГАН СОЦИАЛДЫК ТАЛАП
(ЧЕНЕМ).

*Демек, окуучу үчүн
КОМПЕТЕНЦИЯ – бул
билимдерди, билгичтиктерди,
көндүмдөрдү өздөштүрүүдөгү
анын багыты же келечектин
элеси.*

Негизги компетенциялар

*Маалыматтык
компетенция
(билим
берүүчүлүк)*

*Өзүнүн ишин өзү
уюштуруу
компетенциясы
(тарбиялык)*

*Социалдык
компетенция
(өнүктүрүүчүлүк)*

*Натыйжада, **компетенция**
– бул билим берүүдө,
өнүктүрүүдө, тарбиялоодо
алдын-ала коюлган зарыл
социалдык талап.*

Компетенттүүлүк-
ишмердиктин белгилүү бир
түрүндө зарыл болгон
компетенциялардын
жыйындысы.

Компетенттүүлүк

- (лат. –шайкеш келүү, туура келүү, дал келүү) - адамдын белгилүү бир кырдаалда (окуу, инсандык, кесиптик) билимдин, билгичтиктердин ар түрдүү элементтерин жана ишмердиктин ыкмаларын өз алдынча колдоно билүүгө болгон интегративдик жөндөмдүүлүгү.

Ал эми окуучунун
компетентүүлүгү - бул анын окууда
жана жашоодо алган
тажрыйбасына, балуулуктарына,
кызыгуусна негизделген
практикалык ишмердүүлүктү
жана турмуштук маселелерди өз
алдынча аткаруу, чечүү
жөндөмдүүлүгү .

Компетенттүүлүк экиге бөлүнөт

- 1. Негизги
компетенттүүлүк*
- 2. Предметтик
компетенттүүлүк*

Билим берүү процессинде негизги компетенттүүлүктөргө окуучу төмөндөгүдөй шарттар түзүлгөндө ээ боло алат.

- ▶ Окуучулар кандайдыр бир ишмердикти (изилдөөнү, долбоорлоону) жүзөгө ашырууга катышканда;
- ▶ Окуу процесси окуучунун өз алдынчалыгын, өз ишмердигин уюштуруу жана анын натыйжалуулугу үчүн жоопкерчилигин өнүктүрүүгө багытталганда;
- ▶ Максат коюп, ага жетишүү тажрыйбасын өздөштүрүү үчүн кырдаал түзүлгөндө;
- ▶ Топтордун иши натыйжалуу уюштурулганда;
- ▶ Мектептин педагогикалык кызматкерлери өздөрүнүн компетенттүү жүрүм-турумун көрсөткөндө.

Негизги компетенттүүлүк үчкө бөлүнөт

1. Маалыматтык

***2. Социалдык –
коммуникациялык***

***3. Өз алдынча уюштуруу жана
маселе чече билүүчүлүк***

МААЛЫМАТТЫК

*Өз ишмердүүлүгүн
пландаштыруу жана ишке
ашыруу, негиздүү
тыянактарды чыгаруу үчүн
маалыматты пайдаланууга
болгон даярдык.*

СОЦИАЛДЫК - КОММУНИКАЦИЯЛЫК

**Өз умтулууларын башка
адамдардын жана социалдык
топтордун таламдары менен
айкалыштырууга даярдык.**

«ӨЗ АЛДЫНЧА УЮШТУРУУ ЖАНА КӨЙГӨЙЛӨРДҮ ЧЕЧЕ БИЛҮҮ»

Маалыматта, окуу жана турмуштук кырдаалдардагы карама-каршылыктарды табууга, ар түрдүү ыкмаларды өз алдынча жана башка адамдар менен өз ара биргелешип колдонууга, андан аркы аракеттер тууралуу чечимдерди кабыл алууга даярдык.

*Деңгээлди тандоодо
окуучулардын өзгөчөлүктөрүн,
теманын өзгөчөлүгүн,
күтүлүүчү натыйжаларды,
материалды ж.б. эске алуу
керек.*

**Жогорудагы айтылгандарды
жыйынтыктап келип
«компетенция» жана
«компетенттүүлүк» бул
адамдын билимдүүлүгүн,
билгичтиктерин, көндүмдөрүн
ченөөнүн жаңы бирдиги катары
карасак болот.**

Аспект	1-дeңгээл	2-дeңгээл	3-дeңгээл
<p>Милдетти чечүүгө ылайыктуу булактарды издөө</p>	<p>-Издөөнүн берилген параметрлерин жолдоо менен маалыматтарды табуу</p>	<p>- Берилген маселе боюнча маалымат булагын өз алдынча табуу</p>	<p>- Берилген ишмердик милдеттерине ылайык (анын жүрүшүндө изделген маалыматты пайдалануу зарыл) маалыматты издөө пландаштырылат;</p> <p>- Тигил же бул булакты пайдаланууну негиздейт;</p>

«Өз алдынча уюштуруу жана маселелерди чечүү» компетенттүүлүктүн аспектилери

- 1. Көйгөйдү аныктоо**
- 2. Максаттарды коюу жана пландаштыруу**
- 3. Технологияларды колдонуу**
- 4. Пландаштыруу жана (ички жана тышкы) ресурстарды уюштуруу**
- 5. Ишмердиктин жана продуктунун натыйжаларына баа берүү**
- 6. Рефлексия (өзүнө – өзү баа берүү)**

**Азыркы учурда адамзат
прогрессинин өнүгүү деңгээли бир
эле экономикалык өсүштөн көз
каранды болбостон инсандын
өнүгүү деңгээлинен көз каранды.**

**Мындай көз караш «адам
ресурстары» деген классикалык
түшүнүктөн «адамдын
компетенттүүлүгү» деген
концепцияга өтүүнү талап кылат.**